

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över promemorian Tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen i flera avseenden håller tillräcklig kvalitet. Förslagets problembeskrivning och syfte framgår genom promemorians beskrivning av det nuvarande ekonomiska läget, hushållens försämrade köpkraft och de skäl som anförs för att tillfälligt sänka mervärdesskatten på livsmedel. Även konsekvenserna av om ingen åtgärd vidtas kan relativt enkelt utläsas, trots att en särskild sådan genomgång saknas. Delaspekten bedöms godtagbar i och med att promemorian redogör för hushållens situation och syftet med den föreslagna åtgärden.

Redovisningen av vilka företag som berörs är enligt Regelrådet tillräckligt tydlig sett till åtgärden som föreslås: det framgår hur många företag som kan komma att omfattas, i vilka led av livsmedelsproduktionen de är verksamma och en översiktlig uppskattning av storleksfördelningen inom företagsgruppen. Regelrådet bedömer även att redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensen är tillräcklig. Det framgår att förslagsställaren beaktat att den minskade enhetligheten i mervärdesskattesystemet kan leda till snedvridningar samt att effekterna, i och med att åtgärden är tillfällig, bedöms bli begränsade. Även redovisningen gällande särskilda hänsyn till små- och medelstora företag, tidpunkt för förslagets ikraftträdande, eventuella behov av informationsinsatser samt förslagets överensstämmelse med EU-rätten bedöms godtagbar.

Gällande redovisningen av vilka åtgärder som vidtagits för att begränsa förslagets kostnader och andra negativa effekter finns viss motivering till varför åtgärden bedöms effektiv, däremot hade det varit önskvärt om förslagsställaren förtydligade varför risken för felaktiga skattebetalningar bedömts vara begränsad i det aktuella fallet. Delaspekten bedöms trots önskvärda förtydliganden godtagbar.

Regelrådet konstaterar dock att konsekvensutredningen uppvisar flera brister. I promemorian redovisas visserligen ett antal överväganden av alternativa åtgärder samt en motivering till varför en sänkning av mervärdesskatten på livsmedel bedömts som det mest ändamålsenliga alternativet. Förslagsställaren borde dock ha klargjort om det även övervägts att sänka skattesatsen för restaurang- och cateringtjänster, vilket skulle medföra en enhetlig momsredovisning för företag som utöver restaurangtjänster även erbjuder mat för avhämtning. Förslagsställaren borde därtill ha redovisat överväganden gällande möjliga permanenta förändringar för att åstadkomma förslagets syfte, eftersom företag ofta uppfattar tillfälliga lösningar som särskilt betungande och efterfrågar kontinuitet i de regelverk de ska följa. Utöver detta borde förslagsställaren ha fördjupat beskrivningen av andra alternativa lösningar för att stötta hushållen i de

lägre inkomstgrupperna. Av dessa anledningar bedömer Regelrådet att redovisningen avseende alternativa lösningar är otillräcklig

När det gäller förslagets påverkan på företagens kostnader framhålls visserligen att restaurangbranschen får en tillfällig årlig administrativ merkostnad på omkring 300 miljoner kronor och att ändringen ger upphov till tillkommande kostnader av engångskaraktär både vid införandet och vid återgången till tidigare skattesats. Däremot saknas en uppskattning av hur stor engångskostnaden kan komma att bli, såväl de samlade kostnaderna som kostnader för enskilda företag saknas. Regelrådet bedömer därför att redovisningen av förslagets effekter för de berörda företagens kostnaderna är bristfällig.

Även redovisningen avseende förslagets påverkan på de berörda företagens intäkter borde ha behandlats mer ingående, även om det är bra att det motiveras varför förslagsställaren gör bedömningen att skattesänkningen bör komma att motsvaras av nära motsvarande pris-sänkningar. Någoting gällande förslagets påverkan på de berörda konsumenternas beteende borde ha nämnts, även om ett sådant resonemang endast vore kvalitativt.

I promemorian framhålls att uppföljning och utvärdering är en väsentlig del i säkerställandet av att skattesänkningen kommer hushållen till del. Trots detta specificeras det inte hur denna uppföljning ska genomföras. Under en pressträff den 4 september 2025 framkom att en "matpriskommission"¹ ska få till uppdrag att följa upp förslaget – detta borde också ha redovisats i konsekvensutredningen. Konsekvensutredningen borde därtill innehålla vägledande information gällande hur sådana uppföljning kan genomföras. Regelrådet gör därför bedömningen att redovisningen av hur och när konsekvenserna kan utvärderas är bristfällig.

Regelrådets sammantagna bedömning är att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven.

Innehållet i förslaget

I promemorian föreslås att mervärdesskattesatsen på livsmedel tillfälligt sänks från 12 procent till 6 procent. Förslaget medför ändringar i mervärdesskattelagen (2023:200). Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2026 och gälla till och med den 31 december 2027.

Bedömning av delasppekter

Problembeskrivning och syftet med förslaget

I promemorian anges att mervärdesskatten i stor utsträckning är harmoniserad inom Europeiska unionen och huvudsakligen regleras i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet). Det uppges att mervärdesskattedirektivet i Sverige främst har genomförts genom mervärdesskattelagen (2023:200).

Vidare framhålls att mervärdesskattedirektivet bland annat reglerar möjligheten att tillämpa olika skattesatser för olika varor och tjänster och att medlemsstaterna, enligt artikel 96 och 97 i direktivet, ska tillämpa en normalskattesats om lägst 15 procent. Vidare uppges att medlemsstaterna enligt artikel 98.1 får tillämpa en eller två reducerade skattesatser som inte understiger

¹ Uppdrag ska enligt presentationen ges till Konsumentverket, Konjunkturinstitutet, Konkurrensverket och Statistikmyndigheten SCB.

5 procent, förutsatt att det gäller leveranser av varor eller tillhandahållande av tjänster som räknas upp i bilaga III till direktivet.

Förslagsställaren anger att Sverige tillämpar en normalskattesats på 25 procent samt två reducerade skattesatser på 12 respektive 6 procent enligt 9 kap. i mervärdesskattelagen. Enligt den första punkten i bilaga III till mervärdesskattedirektivet får en reducerad skattesats tillämpas på bland annat livsmedel. I Sverige tillämpas skattesatsen 12 procent för livsmedel, med undantag för bland annat kranvatten och vissa alkoholhaltiga drycker enligt 9 kapitel 3 § i mervärdesskattelagen.

Förslagsställaren framhåller även att mervärdesskatten är en effektiv skatt som ger upphov till relativt låga samhällsekonomiska kostnader och därför bör värnas som intäktskälla för staten. Det anges även att när mervärdesskatten sänks inom ett område finns en risk att gränsdragningsproblem och konkurrenssnedvridningar uppstår i förhållande till andra varor och tjänster.

Vidare uppges att svensk ekonomi befinner sig i en utdragen lågkonjunktur med hög arbetslöshet. Förslagsställaren gör bedömningen att det ekonomiska läget motiverar att hushållens ekonomi stöttas. Det anförs att hushållens köpkraft har urholkats till följd av den tidigare höga inflationen. Den tidigare höga matprisinflationen och de fortsatt höga matpriserna uppges vara särskilt kännbara för hushåll med lägre inkomster som lägger en större andel av sin inkomst på livsmedel.

Förslagsställaren anger vidare att en tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel bedöms vara en lämplig åtgärd för att stötta hushållens ekonomi. Det uppges att åtgärden har en hög sannolikhet att slå igenom nästan fullt ut på priserna relativt omedelbart efter sänkningen och att samtliga hushåll skulle gynnas eftersom utgifterna för livsmedel då minskar.

I promemorian framhålls att åtgärden bör vara tillfällig eftersom den syftar till att stödja hushållens ekonomi under lågkonjunkturen. Samtidigt betonas att mervärdesskatten bör värnas som intäktskälla för staten och att det är mer osäkert hur prisgenomslaget på livsmedel ser ut på längre sikt. Det föreslås därför att mervärdesskatten på livsmedel ska sänkas från 12 procent till 6 procent under en begränsad tidsperiod. Tidsperioden 21 månader bedöms vara lämplig.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagets problembeskrivning och syfte framgår genom redovisningen i promemorian.

Regelrådet finner redovisningen godtagbar.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Såvitt Regelrådet kan utläsa innehåller promemorian ingen explicit redogörelse för vilka konsekvenser som följer av om ingen reglering kommer till stånd.

Regelrådet gör följande bedömning. Från redovisningen framgår det att svenska hushålls köpkraft urholkats till följd av den senaste tidens höga inflation och att förslaget presenteras för att minska hushållens relativa utgifter för livsmedel. I och med att det relativt tydligt går att utläsa vad nollalternativet hade inneburit, samtidigt som regleringen är tidsbegränsad, anser Regelrådet att delaspekten är tillräckligt väl redovisad. Det hade dock bidragit till ökad tydlighet med en särskilt sådan redovisning.

Regelrådet finner därför redovisningen avseende konsekvenser av om ingen åtgärd vidtas godtagbar.

Alternativa lösningar

Det anges att alternativa åtgärder till att tillfälligt sänka mervärdesskatten på livsmedel skulle kunna vara någon form av stöd till hushållen via statsbudgetens utgiftssida. Det framhålls dock att en sänkt mervärdesskatt på livsmedel bedöms vara en relativt enkel åtgärd som snabbt förstärker hushållens ekonomi.

Andra alternativa åtgärder uppges utgöras av andra skattesänkningar som kommer hushållen till del. Förslagsställaren gör bedömningen att en sänkt mervärdesskatt på livsmedel har fördelen att i princip samtliga hushåll får en förstärkt ekonomi och att hushåll med lägre inkomster får en större procentuell förstärkning.

Förslagsställaren anger att sedan den 1 januari 2012 gäller samma skattesats för livsmedel som för restaurang- och cateringtjänster enligt 9 kapitel 5 § i mervärdesskattelagen (2023:200). Det föreslås att olika skattesatser åter ska gälla för livsmedel respektive restaurang- och cateringtjänster. Det framhålls att detta kan leda till att frågor om gränsdragningar och snedvridningar mellan livsmedel och restaurang- och cateringtjänster aktualiseras. Tidigare domstolspraxis som berör liknande gränsdragningsfrågor uppges kunna vara vägledande i dessa fall.

Regelrådet gör följande bedömning. Utifrån redovisningen framgår inte om förslagsställaren även övervägt att sänka momsen på restaurang- och cateringtjänster för att undvika gränsdragningsproblematiken och den tillkommande administrativa kostnaden för företag inom restaurangbranschen för att hålla isär redovisningen. Resonemanget gällande detta borde ha utvidgats samtidigt som huvudalternativet borde ha motiverats ytterligare.

Regelrådet menar även att förslagsställaren borde ha resonerat kring tänkbara permanenta alternativa lösningar för att uppfylla förslaget syfte. Detta med anledning av att företag ofta upplever temporära förändringar betungande och mot bakgrund av att förslaget i huvudsak tycks ha som syfte att stärka hushåll med lägre inkomster, vilka lägger en större andel av sin inkomst på livsmedel, även om samtliga hushåll förväntas gynnas av förslaget.

Regelrådet finner redovisningen avseende alternativa lösningar bristfällig.

Berörda företag

Det uppges att försäljning av livsmedel sker i flera led med början hos jordbrukarna (producenterna), vidare till beredningsindustrin (leverantörerna) och slutligen via detaljisterna (dagligvaruhandeln) till slutkonsumenter (privatpersoner). Samtliga företag i livsmedelskedjan som säljer livsmedel bedöms beröras av förslaget. Det gäller jordbrukare, partihandlare med försäljning till detaljhandeln, företag inom beredningsindustrin såsom bagerier och mejerier samt företag inom dagligvaruhandeln. Även restaurang- och cateringföretag anges påverkas av förslaget.

Förslagsställaren anger att det enligt Statistiska centralbyråns företagsdatabas år 2024 fanns omkring 5 000 stormarknader, butiker och varuhus med mer än 30 procent livsmedelsförsäljning, omkring 3 500 specialiserade livsmedelsbutiker med minst 50 procent livsmedelsförsäljning, omkring 29 300 restaurang- och cateringföretag, omkring 4 400 partihandlare med livsmedel, omkring 4 000 företag som bedöms påverkas inom beredningsindustrin, omkring 10

800 odlare av grönsaker, spannmål med mera och omkring 12 500 mjölk- och köttproducenter. Det anges att vissa av dessa företag kan bedriva flera verksamheter som påverkas av förslaget, varför en viss dubbelräkning kan förekomma. Totalt bedöms en sänkt mervärdesskatt på livsmedel påverka knappt 70 000 företag.

Det uppges vidare att majoriteten av de berörda företagen är mycket små. I genomsnitt har omkring 60 procent av företagen inga anställda medan omkring 2 procent av företagen har fler än 50 anställda.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslaget påverkar en mängd företag verksamma inom livsmedelsbranschen. Det framgår hur många företag som kan komma att omfattas, i vilka led inom livsmedelsproduktionen de är verksamma och en översiktlig uppskattning av storleksfördelningen inom den berörda företagsgruppen. Informationen bedöms tillräcklig för att förstå förslagets påverkan i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag godtagbar.

Påverkan på företagens kostnader och intäkter

Det uppges att en tillfälligt förändrad mervärdesskatt innebär en ökad administrativ kostnad av engångskaraktär för de berörda företagen eftersom de behöver ställa om sina redovisningssystem och anpassa sig till den nya mervärdesskattesatsen. När mervärdesskattesatsen återgår till 12 procent behöver företagen på nytt ställa om sina system.

Vidare framhålls att det även tillkommer en administrativ kostnad för de företag som genom förslaget behöver hantera ytterligare en skattesats. De flesta berörda företag får visserligen inte fler skattesatser att hantera, men för restauranger som utöver restaurangtjänster även säljer mat för avhämtning innebär förslaget att ytterligare en skattesats ska hanteras. Hämtmat utgör i regel livsmedel och beskattas enligt förslaget med 6 procent, medan restaurang- och cateringtjänster fortsatt beskattas med 12 procent mervärdesskatt. Förslaget innebär således att restauranger och cateringföretag får en tillfälligt ökad administrativ kostnad genom att de behöver hantera ytterligare en skattesats och bedöma vad som är livsmedel respektive restaurang- eller cateringtjänst.

Det hänvisas till delbetänkandet *Sänkt restaurang- och cateringmoms* (SOU 2011:24), där minskningen av de administrativa kostnaderna till följd av att mervärdesskattesatsen på restaurang- och cateringtjänster och livsmedel blev densamma beräknades till omkring 0,2 miljarder kronor årligen. I dagens penningvärde uppges detta motsvara omkring 0,3 miljarder kronor. Om samma beräkningsmetod används uppges förslaget om sänkt mervärdesskatt på livsmedel innebära en ökad administrativ kostnad för restaurangbranschen på omkring 0,3 miljarder kronor årligen under åren 2026–2027.

Under avsnittet *Effekter för enskilda* bedöms sannolikheten vara stor att en tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel slår igenom nästan fullt ut på livsmedelspriserna. Det uppges att livsmedel generellt har en låg priselasticitet, vilket innebär att efterfrågan på livsmedel inte förändras särskilt mycket vid lägre priser.

Den tillfälliga sänkningen av mervärdesskatten på livsmedel från 12 till 6 procent bedöms leda till offentligfinansiella kostnader om 15,94 miljarder kronor under 2026 och 21,25 miljarder under 2027. Den varaktiga effekten bedöms bli -0,24 miljarder (se tabell 1, s. 8).

Det anges även att om den sänkta skatten inte skulle övervältras fullt ut i sänkta priser kan företagen i livsmedelskedjan gynnas mer direkt genom att deras ekonomiska handlingsutrymme ökar, vilket de kan använda för att höja sina vinstmarginaler.

Regelrådet gör följande bedömning. I konsekvensutredningen framgår att ändringen förväntas leda till administrativa kostnader av engångskaraktär – både vid den första ändringen och sedermera även när skatten ändras tillbaka. Såvitt Regelrådet kan utläsa innehåller konsekvensutredningen ingen uppskattning av hur stor denna kostnad kan komma att bli.

Det framgår också att förslaget bedöms leda till en årlig kostnad för företag inom restaurangbranschen som tillhandahåller möjligheten att hämta mat (vilket enligt förslaget kommer att beskattas som livsmedel, det vill säga med 6 procent). Denna kostnad uppskattas till 300 miljoner kronor per år.

Regelrådet har inte kunnat utläsa någon information om fördelningen av dessa kostnader, det vill säga hur eller på vilket sätt kostnaderna bedöms skilja mellan små- och stora företag. Det nämns endast att företagens kostnader för att fullgöra sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen normalt skiljer sig och relativt sett påverkar små företag i större utsträckning än större företag (se vidare under bedömningspunkten *Särskilda hänsyn till små och medelstora företag*). För en godtagbar bedömning av redovisningen gällande förslagets påverkan på företagens kostnader borde konsekvensutredningen utvidgat detta resonemang och även kvantifierat effekterna. Om kvantifiering inte är möjligt behöver detta tydligt motiveras.

Vidare konstaterar Regelrådet att konsekvensutredningen innehåller ett resonemang gällande att, och varför, en tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel bör ge nära fullt genomslag på livsmedelspriserna. Det är även positivt att konsekvensutredningen innehåller ett resonemang gällande potentiellt ökade vinstmarginaler om företagen inte sänker priserna motsvarande den tillfälliga sänkningen av mervärdesskatten. Däremot menar Regelrådet att redovisningen gällande förslagets påverkan på de berörda företagens intäkter även borde ha inkluderat en bedömning gällande förslagets eventuella påverkan på de berörda konsumenternas beteende. Givet fullt prisgenomslag skulle de berörda konsumenterna kunna välja att konsumera mer livsmedel, samma mängd livsmedel eller att lägga pengarna på annan konsumtion eller sparande. Även om Regelrådet har förståelse för att det kan vara svårt att uppskatta sådana effekter mer detaljerat borde konsekvensutredningen innehållit ett resonemang om sådana förväntade eller möjliga effekter.

Regelrådet finner redovisningen avseende förslagets effekter för berörda företags kostnader bristfällig. Även redovisningen av förslagets påverkan på de berörda företagens intäkter bedöms bristfällig.

Påverkan på konkurrens

Det uppges att det är svårt att bedöma hur ett eventuellt ökat ekonomiskt handlingsutrymme skulle kunna fördelas mellan aktörerna i livsmedelskedjan, eftersom detta beror på flera faktorer såsom konkurrenssituationen på marknaden.

Vidare framhålls att förslaget innebär att enhetligheten minskar i mervärdesskattesystemet, vilket leder till ökade snedvridningar och minskad samhällsekonomisk effektivitet. Särskilt anges att den olika beskattningen av livsmedel respektive restaurang- och cateringtjänster snedvrider företagens och individernas beteenden. Eftersom förslaget avser en tillfällig sänkning av skattesatsen på livsmedel bedöms dock dessa effekter inte bli betydande.

Det uppges även att den olika beskattningen av livsmedel och restaurang- och cateringtjänster kan leda till medvetna eller omedvetna kringgåenden av reglerna. Effekten bedöms vara svår att uppskatta och underlag saknas för att kunna göra en beräkning.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår av konsekvensutredningen att förslagsställaren har identifierat förslagets möjliga påverkan på konkurrensen och att effekten är svår att fastställa. Regelrådet anser att redovisningen är tillräcklig sett till förslagets karaktär men ett utförligare resonemang av förväntade effekter hade förbättrat transparensen och möjligheten att utvärdera förslagets effekter.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på konkurrens godtagbar.

Särskilda hänsyn till små och medelstora företag

De administrativa kostnaderna som följer av att företagen fullgör sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen och skatteadministrativa rutiner anges normalt påverka mindre företag relativt mer än större företag. Här framhålls också att majoriteten av de företag som berörs av förslaget är mycket små.

Regelrådet gör följande bedömning. I och med att promemorian innehåller uppskattningar om de tillkommande administrativa kostnaderna (baserat på ett förslag om enhetlig moms på livsmedel och restaurang- och cateringtjänster från SOU 2011:24) hade det bidragit till förståelsen av fördelningen av dessa kostnader om förslagsställaren berört huruvida sådana uppskattningar har gjorts och i sådana fall återgett dessa. Förslaget träffar företagskollektivet enhetligt, varför det framgår att ingen särskild hänsyn vidtagits för små- och medelstora företag. Detta hade med fördel kunnat skrivas ut tydligare. Trots detta anser Regelrådet att redovisningen som finns är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små och medelstora företag godtagbar.

Åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter

Det uppges bland annat att mervärdesskatten är en effektiv skatt som ger upphov till relativt låga samhällsekonomiska kostnader och att det bedöms vara en lämplig åtgärd för att stötta hushållens ekonomi. Det anges också att förslagsställaren bedömer det sannolikt att sänkningen slår igenom nästan fullt ut på priserna relativt direkt efter sänkningen. En viktig del av åtgärden uppges vara att säkerställa att skattesänkningen kommer hushållen till del genom längre livsmedelspriser.

Det anges också att sänkningen medför att hushållens minskade matkostnader i relation till deras inkomster i genomsnitt är större för en familj med lägre inkomster än för en familj med högre inkomster, även om hushåll med högre inkomster lägger mer pengar på livsmedel och därmed får en större kostnadsminskning i kronor.

I promemorian uppges också att förslaget medför minskad enhetlighet i mervärdesskattesystemet, vilket enligt uppgifterna leder till ökade snedvridningar och lägre samhällsekonomisk effektivitet. Det framhålls särskilt att skillnader i beskattning mellan livsmedel och restaurang- respektive cateringtjänster kan påverka företags och individers beteenden. Förslagsställaren anger att effekterna bedöms vara begränsade i och med att åtgärden är tillfällig.

Det anges vidare att skillnaderna i beskattning kan ge upphov till både medvetna och omedvetna kringgåenden av regelverket. Samtidigt framhålls att effekternas omfattning är

svårbedömd och att det saknas underlag för en kvantitativ uppskattning. Som jämförelse hänvisas till en utvärdering som Skatteverket genomförde 2014, där det uppskattades att den sänkta mervärdesskatten på restaurang- och cateringtjänster medförde att företagen betalade omkring 700 miljoner kronor mindre i skatt per år. Förslagsställaren anger dock att denna uppskattning inte bedöms vara relevant för det nu aktuella förslaget, eftersom den föreslagna skattesänkningen är mindre till sin omfattning och av tillfällig karaktär.

Regelrådet gör följande bedömning. Gällande det sista referatet, där förslagsställaren hävdar att förslaget inte medför några risker för lägre skattebetalningar i och med att åtgärden är mindre och tillfällig, vill Regelrådet framföra att det hade varit önskvärt om detta motiverades. Det framgår inte varför dessa faktorer skulle minimera risken att berörda företag betalar in fel mervärdesskattesats.

Viss argumentation gällande varför förslaget bedöms vara en effektiv åtgärd finns dock.

Trots önskvärda förtydliganden finner Regelrådet redovisningen gällande åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Vad gäller förslagets ikraftträdande uppges att det är angeläget att ändringen träder i kraft så snart som möjligt. Samtidigt anges att viss tid för omställning för berörda aktörer behövs. Ändringen föreslås därför träda i kraft den 1 april 2026 och gälla till och med den 31 december 2027. Äldre bestämmelser anges fortfarande gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ändringen träder i kraft eller upphör. Det relevanta för vilken skattesats som ska användas blir alltså när den beskattningsgrundande händelsen inträffar. Om den inträffar mellan den 1 april 2026 och den 31 december 2027 blir skattesatsen 6 procent men om den inträffar före eller efter denna period blir skattesatsen 12 procent.

Avseende informationsinsatser uppges att ändringen kan medföra engångskostnader för Skatteverket och Tullverket för att genomföra informationsinsatser. Även kostnader för kontroller anges kunna tillkomma. Utgångspunkten anges vara att dessa kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Regelrådet gör följande bedömning. Informationen i denna del bedöms tillräcklig. Regelrådet finner därför redovisningen avseende särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Hur och när konsekvenserna kan utvärderas

Förslagsställaren anger att en viktig del av åtgärden är att prisgenomslaget följs upp för att säkerställa att skattesänkningen kommer hushållen till del i form av lägre livsmedelspriser.

Regelrådet gör följande bedömning. Det nämns att reformen ska följas upp och utvärderas, däremot specificeras inte när eller hur en sådan utvärdering ska genomföras. Detta är en brist.

Promemorian innefattar även förslaget att höja mervärdesskatten på livsmedel i slutet av 2027, någonting om uppföljningen av effekterna efter denna höjning borde också ha nämnts eftersom även den ändringen kan vara av betydelse för företag.

Denna delaspekt kopplar även an till den bristfälliga redovisningen gällande förslagets påverkan på de berörda företagens intäkter. Regelrådet har visserligen förståelse för att det kan vara svårt att bedöma på vilket sätt förslaget påverkar konsumenternas köpbeteende (om det lägre priset på livsmedel medför att de fortsätter att konsumera livsmedel i oförändrad kvantitet, om de väljer att köpa mer livsmedel, om de väljer att konsumera andra produkter eller tjänster eller om de väljer att spara i större utsträckning), men någonting avseende hur förslagets utvärdering och uppföljning ska genomföras utifrån sådana frågeställningar borde ha redovisats.

Regelrådet finner redovisningen avseende hur och när konsekvenserna kan utvärderas bristfällig.

Överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven

Det uppges att mervärdesskatten till stor del är harmoniserad inom EU och att mervärdesskattedirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att tillämpa en eller två reducerade skattesatser som inte understiger 5 procent. Förslagsställaren gör bedömningen att åtgärden är förenlig med EU-rätten.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställarens bedömning av ändringens överensstämmelse med EU-rätten framgår. Redovisningen bedöms tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven godtagbar.

Övrigt som Regelrådet vill framföra

Regelrådet har ingenting annat att framföra av relevans för ärendet eller rådets bedömning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 1 oktober 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Stig-Dennis Nyström.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Stig-Dennis Nyström
Föredragande